

Forsvarsdepartementet
Postboks 8126 Dep
0032 OSLO

ÁŠŠI/SAK
21/4287 - 3

MIN ČUJ./VÅR REF.
21/37328

DIN ČUJ./DERES REF.
2017/4-68

BEAIVI/DATO
08.12.2021

Uttalelse til forskrift om skyte- og øvingsfelt i sjø

Vi viser til deres brev datert 13.09.2021 angående høring av forskrift om skyte- og øvingsfelt i sjø.

Staten skal legge til rette for at samene kan sikre og utvikle sitt språk, sin kultur og sitt samfunnsliv, jf. Grunnloven § 108. Forskrift om forsvarets skyte- og øvingsfelt i sjø innebærer begrensninger til samisk kultur- og næringsutøvelse, som Sametinget som samenes folkevalgt organ ser behov for å kommentere.

Generelt

Sametingsmelding om areal- og miljø er Sametingets vedtatt politikk i spørsmål som angår areal og miljø i de tradisjonelle samiske områder. I kapittel 4.7 er forsvarets aktivitet i omtalt. Sametingets mål er at Forsvarets aktiviteter skal i størst mulig grad foregå i nær dialog med rettighetshavere og brukere, og skal gjennomføre sine aktiviteter på en skånsom måte samt tilpasse tidspunktene slik at de gjør minst skade.

Sametinget anser at utkastet til forskrift, slik som den er formulert gir bestemmelser på et veldig overordnet nivå, og detaljert beskrivelse av øvelsesaktiviteten overlates til utarbeidelse av skytefeltinstruksene, jf. § 7. Sametinget mener dette er utfordrende, i og med konsekvensene av forsvarets skyte- og øvingsaktivitet også er presentert på et veldig overordnede nivå, jf. Høringsnotatet og Vedlegg 3. Sametinget mener dette gir veldig svak utgangspunkt til å gi spesifikke tilbakemeldinger på konsekvensene på de enkelte felt men også en altfor svak beslutningsgrunnlag for å fastsette en forskrift som skal gjelde over lang tid. Sametinget foreslår derfor at det forskriftsfestes i §7 at før fastsetting av skytefeltinstruks skal konsekvensene av den planlagte aktiviteten utredes. Da skal også direkte berørte samiske interesser gis mulighet til konsultasjon, her under samiske lokalsamfunn, fiskeri- og reindriftsinteresser. Vi viser i denne sammenheng også til endringene i Sameloven kap. 4, som trede i kraft 1. juli 2021.

Hensynet til samisk kultur- og næringsutøvelse i sjø

Fiske i fjord- og kystområde både som yrkesfiske, lokalbefolkningens mataukefiske samt sjølaksefiske er viktig del av samisk kultur- og næringsutøvelse. Områder med sjøsamisk innslag kommer blant annet frem i Ot.prp. 70 L (2011-2012) kapittel 12.6.4. Forsvarets skyte- og øvingsfelt i Nordland, Troms og Finnmark vil dermed kunne komme i direkte konflikt med tradisjonell sjøsamisk bruk av sjø i disse områder.

Kystnære fiskefelt er viktige særlig for de mindre fiskefartøyene, og for tradisjonell fiske for matauke. I tillegg benyttes kystnære områder til sjølaksefiske. Sametinget er kritisk til tre fjorder i Finnmark skal båndlegges til øvelsesaktivitet all den tid at vi ikke har kunnskap tilgjengelig på hva er det planlagte omfanget av aktivitet.

Sametinget er også bekymret for konsekvensene av utstrakt øvelsesaktivitet for marint liv inklusiv fiskens gytefelt og beite- og oppvekstområder. Høringsnotatet beskriver mulige skadeeffekter for marint liv.

Havressursloven §7 punkt g) fastslår at ved forvaltninga av de villlevende marine ressursene og det tilhørende genetiske materialet skal det legges vekt på at forvaltningstiltak er med og sikrer det materielle grunnlaget for samisk kultur. Sametinget mener at forskrift om forsvarets skyte- og øvingsfelt i sjø må også kunne sikre at det ikke påføres unødige skade på de villlevende marine ressurser som danner det materielle grunnlaget for samisk kultur.

Sametinget viser til uttalelser fra fiskeriorganisasjoner som er berørte av nye forslagene til skyte og øvingsfelt i Finnmark. De viser til aktiv bruk av både kyst og fjordområdene til fiskeri, og påpeker blant annet at fiske etter torsk i Finnmark ikke er begrenset til vår, men utøves aktivt også på høsten.

Hensynet til samisk kultur- og næringsutøvelse – reindrift

Sametinget mener høringsnotatet er lite detaljert når det gjelder mulige konsekvenser for reinsdyr. Det vises til rein kan være sårbar for støy fra forsvarets aktivitet, men det vises spesielt til kampflyaktivitet. Sametinget mener kunnskapsgrunnlaget her er for overfladisk, særlig når det kun vises til fysiske inngrep på land som problematisk. Etter vår oppfatning vil også reindrift i landområdene i nærheten av skyte- og øvingsfelt kunne bli sterkt berørt av støy, særlig i fjordene i Finnmark. For eksempel er mye av disse kystnære områder kalvings land for rein, som er tidlige bar og tilbyr viktig beite etter en hard vinter. Støy som bæres godt over vann vill kunne gjøre at simler søker seg bort fra kalvingsland, noe som kan bli utfordrende for reindriften.

Sametinget ønsker en nærmere redegjørelse for grunnlaget at vurdering av Porsangerfjord, Laksefjord og Tanafjord er satt til «grønn/gult» i oversikten i Vedlegg 3 med hensyn til mulige konsekvenser for reindrift.

Vi viser også i denne forbindelse til endringene i Sameloven kap. 4, som tredde i kraft 1. juli 202 og mener at det vil kunne være behov for konsultasjoner med direkte berørte samiske rettighetshavere.

Konsultasjoner

Sametinget mener at forslaget til forskrift om skyte- og øvingsfelt i sjø vil kunne påvirke samiske interesser direkte. Sametinget ber om at det gjennomføres konsultasjoner mellom Sametinget og Forsvarsdepartementet om forskrift før vedtaket.

Dearvvuodaiguin/Med hilsen

Sten Olav Heahtta
fágajodiheaddji/fagleder

Elina Hakala
seniorráđđeaddi/seniorrådgiver

*Dát reive lea elektrovnnalaččat dohkkehuvvon ja sáddejuvvo vuolláičállaga haga./
Dette dokumentet er elektronisk godkjent og sendes uten signatur.*

Reivve vuostáiváldi / Hovedmottaker:

Forsvarsdepartementet

Postboks 8126 Dep

0032

OSLO